

Hennie van der Bruggen heeft jarenlang muggenlarven geschept voor de kost en is een echte kenner.

MUGGENLARVEN

Van bodem tot haak

Muggenlarven, bloedwormen, vers de vase of kortweg 'vers' zoals wedstrijdvisser het noemen. Welke naam je er ook aan geeft, Hennie van der Bruggen (67) uit Geffen weet alles van rode muggenlarven. Tientallen jaren heeft hij grotendeels de kost verdiend door muggenlarven te vangen voor de sportvisserij. Nu hij gepensioneerd is, gunt hij Hét Visblad een kijkje achter de schermen en vertelt hij uitgebreid over dit wonderaas voor de witvisser.

TEKST GERT-JAN BUIJS FOTOGRAFIE SANDER HEEZEN

Een grote, roestvrijstalen kuip op wielen met water is de blikvanger op het plaatsje achter het huis van Van der Bruggen. In de kuip hangt een netje vol met baggerprut. De muggenlarven die massaal uit het netje kruipen, kleuren de bodem van de kuip bloedrood. Daar ligt een voorraad muggenlarven oftewel vers de vase waar menig wedstrijdvisser een spreekwoordelijke moord voor zou doen. In de wedstrijdvisserij met de vaste stok staat vers de vase immers bijzonder hoog aangeschreven als aassoort: er zijn maar weinig vissoorten die een kronkelende muggenlarve aan zich voorbij laten gaan.

ACHTERTUIN

Zo'n dertig jaar lang ging Van der Bruggen dagelijks voor dag en dauw op pad om de larven te vangen of ze bij de groothandels af te leveren. "Ik ben er ingerold via de sportvisserij", verklaart wedstrijdvisser Van der Bruggen, die onder meer Nederlands kampioen werd en nog altijd deelneemt aan de Topcompetitie. "Destijds werkte ik bij de tapijtfabriek van Desso. Daar had je ook een aantal Belgen werken die met vers de vase visten – en veel succes hadden. Dat brachten ze mee in appelmoesblikken met vochtige beukenblaadjes. Natuurlijk wilde ik dat aas ook hebben. Toen ik navraag deed,

bleek dat die muggenlarven zowat uit m'n eigen achtertuin kwamen."

BEROEPSMATIG

Die achtertuin was de Hertogswetering vlakbij Oss. "De muggenlarven die ik via België verkreeg, waren daar geschept en gingen met een omweg weer terug naar ons land. Je kunt dus eigenlijk wel stellen dat de Hertogswetering de bakermat is van de muggenlarvenvangst in Nederland. In dat water zaten echt plakken van miljarden muggenlarven." Het duurde niet lang of Van der Bruggen had uitgegeld hoe hij zelf aan goedkoop en super vers aas kon komen. Dat er ook een markt voor was, wist hij gezien zijn hengelsportervaring al. "In 1982 heb ik besloten er mijn beroep van te maken. Later ben ik er nog watervlooiën voor de aquariumbranche bij gaan doen." En de rest is geschiedenis.

FABRIEKJE

Dat zijn vak meer behelst dan het vangen en verpakken van wat muggenlarfjes, is te zien in de schuur bij Van der Bruggen. Die is haast fabrieksmatig ingericht als verwerkingsplaats voor muggenlarven (en watervlooiën). In een koelcel – koeling is het overwoord als het om vers de vase gaat: "Vier of vijf

graden Celsius is het best. Dus neem als je naar het water gaat altijd een koelbox mee." – laat Van der Bruggen zien waar het allemaal om draait. Op een plateautje van 30 bij 50 centimeter ligt een laag muggenlarven van pakweg een centimeter dik. Het moeten er miljoenen zijn. "Dit zijn muggenlarven om mee te voeren. Wil je met muggenlarven als aas vissen, dan moeten ze groter zijn."

MILIEUEISEN

In vroeger jaren schepte Van der Bruggen honderd kilo muggenlarven op een dag. Nu doet hij dit alleen nog recreatief en voor zijn eigen aasvoorziening. "Er zijn ook niet meer

zoveel plekken waar je goed terecht kunt. De milieueisen zijn zodanig aangescherpt dat bedrijven vrijwel niets meer op het oppervlaktewater mogen lozen." En juist licht verontreinigd water met wat stroming is perfect om muggenlarven te scheppen. "Zoals de Hertogswetering vroeger. Daar loosden enkele vleesfabrieken hun afvalwater op. Ook de afwatering van een waterzuiveringsinstallatie of riooloverstorten zijn topplekken voor muggenlarven."

VERGUNNINGEN

Het bij nacht en ontij in het water staan, bracht Van der Bruggen ook vaak in aanra-

Op zoek naar vers de vase wordt met een net de bodem afgeschraapt.

Stevig schudden zorgt ervoor dat je een bal prut met muggenlarven overhoudt.

een extra handvat gelast. Dit zorgt voor extra grip bij het schudden.

SCHRAPEN EN SCHUDDEN

Wat direct opvalt is dat Van der Bruggen helemaal niet schept. Hij werpt het net van zich af en haalt dit over de bodem schrapend weer naar zich toe. Het resultaat is een mengsel van een kilo of tien donkerbruine blubber, waterplanten en bladafval.

Nu moet er langdurig worden geschud. In de sloot tekent zich een bruine wolk af en de tien kilo prut wordt gereduceerd tot een pondje residu. Eenmaal tot een bal samengeknepen zijn er honderden muggenlarven te zien. In één haal al meer dan genoeg voor een vissessie! De bal prut gooit Van der Bruggen in een drijvende plastic krat die

hij met een touwtje aan zijn waadpak heeft bevestigd.

OVERAL EN NERGENS

Met een enkele haal schraapt Van der Bruggen pakweg één vierkante meter bodem tot op enkele centimeters diepte af.

Als je ziet hoeveel muggenlarven daar al inzitten, dan is het meteen duidelijk waarom vissen soms vrij lang op dezelfde plek blijven azen. Anderzijds is een willekeurige hap uit de bodem in een beetje goed bezette sloot al genoeg voor een flinke snack vers de vase. “Ze zitten overal, dat is het punt niet”, zegt Van der Bruggen. “Graaf een sloot en binnen twee dagen zitten er al muggenlarven in. Ze zitten ook in je regenton, de dakgoot of een lege bloempot in de tuin. Als er maar water in zit. Al zijn natuurlijk niet alle wateren even rijkelijk voorzien van muggenlarven.”

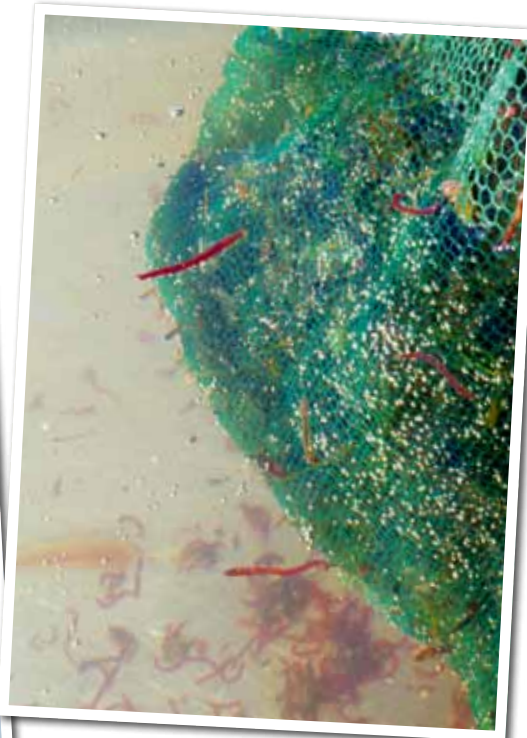
KLEIN EN GROOT

Na een stuk of tien halen heeft Van der Bruggen genoeg. “Dit zijn muggenlarven om mee te voeren. Voor haakaas moet ik grotere hebben en die zitten ergens anders.” Het toeval wil dat aan de overkant van de weg een klein prutslootje ligt. Stroming is er niet te bekennen, blubber ligt er genoeg. Hier gebruikt hij een ronde schep met metaalgaas erin. Ook dit ‘net’ slaat hij

king met de politie en andere controlerende instanties. “In de beginperiode ben ik weleens met een pistool tegen mijn kop uit het water gehaald. Dat ik geen stroper was, maar mijn werk stond te doen was haast niet uit te leggen. In Mill staan vanwege mijn activiteiten nog bordjes langs de sloot met de tekst: Verboden de oever te betreden. Je begrijpt dat ik dan gewoon vanaf de brug het water in sprong.” Uiteindelijk kon hij vergunningen bemachtigen en was continu over zijn schouder kijken niet meer nodig. Daarbij beperkte Van der Bruggen zich niet tot Brabant. Het hele land reed hij af, op zoek naar de laatste verontreinigde slootjes.

behoorlijk vies kunt worden. Verder gebruikt Van der Bruggen een net met een rechthoekig stalen frame. Het net zelf is van stevig nylon gaas. Het lijkt op vitrage, maar is een stuk sterker. De steel is een meter of drie lang en – om het gewicht te beperken – van aluminium. Aan het rechthoekige frame zit

De prut hang je uit in een netje in ruim water, zodat de muggenlarven vanzelf naar buiten kruipen.

PRAKTIJKCURSUS

Om zijn vak nader toe te lichten, geeft de Geffenaar een praktijkcursus. In de betreffende sloot loost een waterzuiveringinstallatie gezuiverd afvalwater, dus het stroomt behoorlijk. Een waadpak is geen overbodige luxe. Niet alleen om in dieper water terecht te kunnen, maar ook omdat je van het geschud met modder

Als Hennie de kuip leeg laat lopen is een mooie portie muggenlarven het resultaat.

ondersteboven door het wateroppervlak om vervolgens de bodem af te schrapen. De oogst is wat minder, maar de larven zijn inderdaad een stuk groter en dus prima haakaas. Het modderkruipertje dat in het net belandt wordt vanzelfsprekend netjes teruggezet.

DESTILLEREN

Eenmaal thuis gearriveerd komt de stalen kuip op wieltjes weer in beeld. De prut die Van der Bruggen heeft verzameld komt in een netje in ruim water te hangen, waar de muggenlarven binnen no time uit beginnen te kruipen. Massaal dwarrelen ze naar beneden. De vraag hoe de vers de vase uit de prut wordt gedestilleerd, is daarmee ook meteen beantwoord. Na een half uurtje zijn de meeste larven wel uit het netje ontsnapt. Van der Bruggen draait een kraantje open en laat de kuip leeglopen in een aquariumschepnetje dat op twee straatstenen rust. In het netje ligt even later een paar ons onversneden muggenlarven.

Bewaartips

Voor de grote muggenlarven hanteert hij een iets andere methode. Hier legt Van der Bruggen een gewone aaszeef – verkrijgbaar bij de betere hengelsportzaak – half in een bak met water om de larven daarna uit de prut te laten kruipen. Deze larven bewaart hij in een PET-fles met water. “Op die manier blijven ze wel twee weken goed. Bovendien krijg je zo geen problemen met je vrouw als je dit in de koelkast legt. Een andere methode om de muggenlarven te bewaren is de aloude natte krant, maar dan mag er ook wat prut bij. En vergeet niet om ze altijd gekoeld mee te nemen naar de waterkant als je gaat vissen.”

TIPS VOOR DE DOE-HET-ZELVER

Wat Hennie Van der Bruggen doet, kun jij volgens hem zelf ook. “Het is helemaal niet zo moeilijk om je eigen muggenlarven te vangen. Wie dit verhaal goed leest, kan een heel eind komen.” Bang dat hele volksstammen nu ‘s lands watergangen gaan leegscheppen is hij niet. “Neem bijvoorbeeld die sloot waar ik daarstraks in heb staan scheppen. De bodem is daar helemaal omgewoeld. Als ik daar volgende week terugkom, zitten er nog meer muggenlarven dan nu.”

Hieronder staat in het kort beschreven hoe Hennie te werk gaat. Met deze handleiding kun jij ook zelf je muggenlarven gaan scheppen.

- Zoek rode muggenlarven in stromend water, dat liefst ook nog licht verontreinigd is. Riooloverstorten, afwateringen van waterzuiveringsinstallaties en wateren waarop nog wordt geloosd zijn de plekken waar je moet zijn. Zoek de grote muggenlarven in kleine prutslootjes zonder stroming.
- Schraap de bovenste centimeters van de bodem af. Dat gaat het best met een vierkant of rechthoekig net. Als gaas voor het net kun je horrengaas of vitrage nemen. Kies daarbij voor een stevige type gaas.
- Haal het net naar je toe, dat kost veel minder kracht. Schud de vangst uit en verwijder grote zaken als takken, bladeren, stenen of andere rommel met de hand. Als de inhoud van het net niet meer troebel is, knijp je het zaakje uit (niet te hard) en doe je de bal prut in een drijvende bak.
- De oogst hang je thuis in een netje in ruim water. Welke maaswijdte je daarvoor moet hebben is even puzzelen, maar 3 mm is prima om mee te beginnen. Giet het water door een netje en je hebt honderd procent pure muggenlarven.
- Bewaar muggenlarven altijd koel. Dat kan uitstekend in een plastic fles met water in de koelkast, maar ook in een natte krant. In het laatste geval draagt wat bodemprut bij aan de levensduur. Zorg dat je aan de waterkant een koeltas of –box bij je hebt om je muggenlarven in te bewaren.

Wat Hennie kan, kun jij met behulp van zijn tips ook doen.